# Openbaar besprekingsverslag
# Commissie Cultureel Erfgoed

| | | |
|---|---|---|
| Datum | : | 7 december 2023 |
| Aanwezig | : | Dhr. Doodeheefver, dhr. Oostendorp (Gelders Genootschap), dhr. Lebbink, dhr. Migchelbrink, dhr. Diepenbroek, dhr. Neerhof, dhr. Esselink, dhr. Grievink, mw. Senteur, mw. Lettink en dhr. van der Plaats (gemeente Aalten)<br>Toehoorder: Weth. Kok en burg. Stapelkamp |
| Afwezig | : | - |
| Secretaris | : | Mw. Lammers |

## 1. Opening

Dhr. Doodeheefver opent de vergadering en heet de aanwezigen welkom bij deze laatste vergadering van het jaar. De commissie is voltallig aanwezig.

Toehoorders: burg. Stapelkamp en Weth. Kok.

Overige aanwezigen op de tribune:
Dhr. Kolkman t.b.v. agendapunt 4, Misterstraat 11
Dhr. Wessels,

## 2. Agenda vaststelling

Er wordt geen agendapunt toegevoegd.
De agenda wordt vastgesteld.

## 3. Besprekingsverslag van de vergadering 5 oktober 2023

*Tekstueel en inhoudelijk*
Pagina 1, stationsgebouw:
De heer Oostendorp verwijst naar het stationsgebouw inzake het vermeende onderzoek. Hij concludeert dat er geen onderzoek is gedaan, omdat hij niks heeft kunnen vinden. Dit is waarschijnlijk een misverstand.

Pagina 8 transformatorhuisjes:
De heer van der Plaats geeft een toelichting. We hebben een stippenlijst met zo'n 150 stippen ontvangen. Deze stippen zijn de transformatorhuisjes of plaatsen waar in het verleden een transformatorhuisje heeft gestaan. Daarnaast hebben wij ook de website www.oudaalten.nl bekeken, waarop een aantal adressen staan vermeld die als startpunt kunnen dienen. Met dank aan dhr. Neerhof. Het gaat om trafohuisjes die in eigendom zijn van Liander. We gaan proberen om de stippenlijst te koppelen aan een adreslijst. Aan de hand daarvan gaan we bepalen welke trafohuisjes interessant zijn om in deze Commissie te gaan bespreken, om daar vervolgens een beschermde status aan te koppelen.

Het verslag wordt geaccordeerd.

## 4. Ingekomen stukken/stukken ter kennisname

- *Samenwerking Joodse begraafplaats Dinxperlo*
  Mw. Lettink geeft een toelichting. Dinxperloos Belang doet al zo'n 5 jaar het onderhoud en er is besloten om dat voor 5 jaar te continueren. De begraafplaats ziet er goed uit. Dit is een positieve ontwikkeling.

- *Subsidieverzoek restauratie historisch graf.*
  Mevrouw Lettink licht toe. Op de oude begraafplaats aan de Piet heinstraat in Aalten zijn een

aantal graven die door het bestuur van de parochie en een aantal vrijwilligers wordt onderhouden. Vorig jaar zijn er afspraken gemaakt om een drietal graven op te knappen, waaronder het graf van de familie Driessen. Vorig jaar is er een fonds opgericht waar inmiddels ruim € 8.000 voor is binnengehaald. De vraag aan de gemeente was om daar voor € 4.000 extra subsidie bij te doen. Wij hebben nog niet officieel besloten, maar wij hebben bekeken op basis van welke criteria we zo'n verzoek kunnen beoordelen. Het moet gaan om een (graf)monument dat een historische betekenis heeft, verbonden is aan de gemeente, het moet een bepaalde periode vertegenwoordigen en het moet een verhaal vertellen. Het verzoek voldoet aan deze criteria en we zullen de subsidie voor het onderhoud van dit graf gaan toekennen. Mevrouw Lettink voegt daaraan toe dat het een hele mooie ontwikkeling is dat een groep mensen zich zo actief heeft gemaakt om gezamenlijk te zorgen dat het graf met het verhaal er omheen behouden blijft voor de gemeente.
Weth. Kok vult aan dat de subsidie ongeveer 1/3 van het totale bedrag is. Er is immers ook een bijdrage van uit de initiatiefnemers zelf geweest.

- *Nieuwsbrief 'Erfgoednieuws Oost Achterhoek'*
  Ter mededeling.

## 5. Misterstraat 11, verbouwing van een voormalig horecapand tot vier woningen

De heer van der Plaats geeft aan dat er een verzoek is binnengekomen omtrent een aanvraag voor de verbouwing van een voormalig horecapand tot vier woningen. Het gaat om het wijzigen van een monument. Wij hebben de ruimtelijke aspecten overwogen en staan de realisatie van de vier woningen toe, mede gezien de vraag naar woningen.

De heer Kolkman, architect, geeft een verdere toelichting over welke ingrepen bij het monument zijn gedaan, hoe de woningen gesitueerd worden en wat dit voor impact heeft op het monument.
Het pand wordt gebruikt als een horecapand (cafetaria, zaaltje en twee schietverenigingen), waarvan een gedeelte van het pand monumentaal is. De andere delen zijn later, gefaseerd bijgebouwd. De opdrachtgever is voornemens om de horecafunctie te beëindigen, voorliggende vraag is de mogelijkheid voor woningbouw. Het monument is als het ware in tweeën geknipt, waardoor op de begane grond en de verdieping een woning ontstaat. Aan de andere zijde eenzelfde woning. Verder wordt gedacht aan een seniorenwoning. En aan de achterzijde, het bestaande zaaltje, kan nog een woning met verdieping worden gerealiseerd. Het achterste gedeelte wordt gesloopt, om zo meer tuin te creëren. Op deze manier komt het originele monument weer meer in beeld. Het monument zelf, blijft vrij onaangetast. Daarbij opgemerkt dat in de jaren '40 en '50 veel van het monumentale pand is gesloopt. De bestaande vloeren zijn verdwenen en van het binnenwerk is ook niet veel meer over. De bestaande balklaag is er nog wel, maar die is zoveel aangepast, dat er meer staal dan hout in zit. Om de kap te bewaren, moeten we een aantal spanten inbrengen ter versteviging van de constructie. De kozijnen en nagenoeg alles blijft bewaard. De meeste wijzigingen vinden plaats in het gedeelte dat geen monument is. De grootste ingrepen zijn de wijzigingen aan de gevel, met name aan de achtergevel. Dit is nodig om meer daglicht te creëren. De bestaande gevelopeningen behouden we zoveel mogelijk.

Dhr. Lebbink: vraagt of er een bouwhistorisch onderzoek aanwezig is of dat er een scan is gemaakt.
Dhr. Van der Plaats antwoordt dat alleen in de hoofdopzet van het gebouw de historie zit. Ook in de redengevende beschrijving is aangegeven dat alle interieuraspecten verdwenen zijn. Het gaat met name om de hoofdbouw en de contouren daarvan.

*Aandachtspunten CCE:*
- De winkelpui aan de voorzijde, hoort bij de geschiedenis van het pand. De voorgevel moet behouden blijven. Eventueel de entree verplaatsen, zodat de winkelpui behouden kan blijven.
- Aandacht voor de nieuwe opening die in de achtergevel wordt gemaakt.
- Boven de deuren een bovenlicht realiseren.
- De twee bergingen verplaatsen richting de erfscheiding voor meer privacy en loskoppelen van de gevel.
- Schoorsteen 1947, leuk detail en is een kenmerkend element om te behouden.
- Terugbrengen van luiken aan de voorzijde aan de gevel van het pand. Zou mooi zijn als dit budgettair is in te passen.

- Materiaalgebruik kozijnen behouden in hout.

De voorzitter wenst dhr. Kolkman succes met de verdere ontwikkeling.

## 6. Archeologie dag d.d. 4 november terugkoppeling

De Burgemeester geeft een toelichting. Het was een leuke dag in Bredevoort, alleen maar positieve geluiden gehoord. Het programma was divers: allerlei presentaties van opgravingen in een aantal gemeenten, lezingen en workshops. Er werd bij 't Walfort een grondboring gedaan. Voor de kinderen was er een uitgebreid programma. Het is goed bezocht met zo'n 120 bezoekers. Beetje jammer van het weer, desondanks was het zeer geslaagd.
Het stimuleert wel hoe je archeologie nog meer zichtbaar kunt maken, want bij het gemiddelde publiek is er toch weinig over bekend. Er is veel meer dan we weten. Het probleem van de Achterhoek en de archeologie is dat wij nergens grote bouwwerken hebben, waardoor we niet diep de grond in gaan. Het is bij ons allemaal heel sporadisch, als we iets interessants vinden. Er is dus waarschijnlijk veel meer. Dat is wel een uitdaging, het is goed om meer aandacht te hebben voor de geschiedenis van het gebied.

## 7. Voorstel data vergaderingen CCE in 2024

De voorzitter verzoekt de leden deze data vast in de agenda te zetten.

## 8. Erfgoed- en landschapsdag Oost-Achterhoek d.d. 29 februari 2024

Mw. Lettink geeft toelichting. De Erfgoed- Landschapsdag staat gepland op 29 februari 2024 en wordt georganiseerd door de gemeenten Aalten, Winterswijk en Oost-Gelre. Wij maken gezamenlijk erfgoedbeleid en vanuit die rol wordt deze dag georganiseerd. In de loop van de week krijgt iedereen een 'save the date' per mail. In januari volgt de uitnodiging. Er wordt deze keer ook een stuk cultuur-historisch landschap toegevoegd aan het programma.
Aanvang 's-middags om 14.30 uur tot 20.30 uur. Het wordt een boeiend en gevarieerd programma met lezingen, workshops en buiten activiteiten. Er is ook tijd om elkaar te ontmoeten, met bestuurders in gesprek te gaan en om geïnspireerd te worden. Het is ook mogelijk om bijvoorbeeld alleen de middag of de avond aan te sluiten. Locatie: Landgoed Vriezenhuis, Wooldseweg 119 Winterswijk.

## 9. Erfgoedprijs, ontwikkelen project over het gedenkraam Oosterkerkhuis

Dhr. Doodeheefver licht toe dat dit onderwerp in een vorige vergadering is besproken en dat de commissie heeft geadviseerd aan de nieuwe eigenaar dat het gedenkraam toegankelijk moet zijn voor de inwoners van Aalten. Het is immers geschonken aan de inwoners van Aalten.
De voorzitter geeft het woord aan mw. Lettink.

Aan de winnaar van de erfgoedprijs wordt een prijs van 250 euro en een bedrag voor een passende kunstuiting overhandigd. Mw. Lettink heeft overleg gehad met mw. A. Lammers van Kwiek, het adviesbureau dat betrokken was bij de totstandkoming van het Oosterkerkhuis. Het probleem is dat er op dit moment geen bezoekers naar binnen kunnen om het gedenkraam te bekijken, dit gezien de privacy van de bewoners. Daarom wordt erover gedacht om een project te doen in samenwerking met het museum en misschien nog andere partijen uit Aalten om te kijken of we met de verhalen uit het gedenkraam iets kunnen doen. Gedacht wordt aan een drukknop, waarop men drukt en dat er dan een verhaal wordt verteld. Dit kan eventueel geïntegreerd worden in de Gängeskesroute. Op die manier willen we kijken of we het gedenkraam, wat meer toegankelijk kunnen maken.
Dhr. Wessels geeft aan dat er voor de Gängeskesroute steeds meer belangstelling komt. Het gedenkraam is één van de hoogtepunten. Hij wijst erop dat er destijds is toegezegd dat het gedenkraam toegankelijk gemaakt zou worden via een zij-ingang. Het is een geschenk aan de inwoners van Aalten, dus eigenlijk moet iedere inwoner de kans hebben om het gedenkraam te kunnen bekijken.
Burg. Stapelkamp reageert dat een toezegging geen harde verplichting is. Openstellen tijdens de Open Monumentendag zou ook een optie kunnen zijn.
Mw. Lettink vult aan dat er in het kader van 4 of 5 mei met één van de gidsen is afgesproken om te kijken of ze iets met het onderwijs zouden kunnen doen.

**ACTIE**: De notulen waarin wellicht een toezegging is gedaan wordt opgezocht. (mw. Lammers).

## 10. Rondvraag

Mw. Lammers licht toe dat vanuit de commissie is aangegeven akkoord te gaan met ondertitel ‘Evert Smilda, inwoner van Aalten’. Echter blijkt deze tekst te lang voor op het straatnaambord. Het ADW geeft nu als advies ‘Evert Smilda, locaal historicus’.
De commissie komt met het advies ‘Evert Smilda, dorpshistoricus’.
De commissie kan zich anoniem vinden in het laatstgenoemde voorstel.

## 11. Sluiting

De voorzitter sluit de vergadering en dankt alle aanwezigen voor hun inbreng.
De volgende vergadering vindt plaats 15 februari 2024.